

Remissvar på betänkande (SOU 2012:19) Nationella patent på engelska?

Sammanfattning

Institutet för språk och folkminnen, via avdelningen Språkrådet, tillstyrker med viss tvekan utredningens förslag att införa översättningslättnader för patent som söks nationellt via PRV (Patent och registreringsverket). Vi vill dock poängtera att förslaget innebär ett avsteg från en av språklagens (2009:600) principer. Institutet kan acceptera avsteget enbart av de skälen att patentedokument har en begränsad betydelse ur en offentlighetsaspekt, samt att de flesta svenska patent redan omfattas av de översättningslättnader som utredningen föreslår (via det europeiska patentverket EPO). Institutet ställer sig positivt till att krav på en engelsk version av patentkravet finns kvar och att kvaliteten på översättning av patentkravet till svenska blir reglerat.

Institutet tillstyrker utredningens förslag

En stor majoritet av de patent som finns i Sverige söks i dag via det europeiska patentverket EPO. Utredningens förslag handlar om huruvida samma översättningslättnader ska införas för det nationella patentedokumentet som för det europeiska. Institutet för språk och folkminnen har förståelse för att det finns starka ekonomiska skäl från näringslivets sida att införa sådana lättnader även för det nationella patentedokumentet, vilket skulle innebära att endast patentkravet behöver översättas till svenska medan patentbeskrivningen kan lämnas in på engelska. Institutet tillstyrker med viss tvekan utredningens huvudförslag om att införa Londonöverenskommelsens översättningslättnader även för nationella patent i Sverige.

Patentkrav utan rättsverkan innebär avsteg från språklagens principer

Utredningen föreslår att patentkravet inte ska vara rättsligt bindande utan enbart ha ett informativt syfte. Institutet vill påpeka att förslaget innebär ett avsteg från en av språklagens (2009:600) viktigaste principer: att dokument med rättsverkan inom förvaltningen i Sverige ska vara skrivna på svenska. På grund av patentedokumentens marginella betydelse ur en offentlighetsaspekt (patentedokument rör sällan en bred allmänhet) samt det faktum att översättningslättnader redan råder för de europeiska patenten, kan institutet ändå acceptera utredningens förslag. Men det är viktigt att förslaget inte tolkas som ett godkännande av lättnader i översättningskrav även inom andra områden som omfattas av språklagen.

Ansvaret för översättningarnas kvalitet bör regleras

Utredningen tar också upp frågan om hur en god kvalitet ska säkras i de översättningar som görs av patentkraven. Man menar att det faktum att patentkravet inte får status som ett rättsligt bindande dokument skulle kunna bidra till att motivationen att ta fram korrekta översättningar med hög kvalitet blir mindre för den som lämnar in en patentansökan. Som en tänkbar lösning nämns möjligheten att ge PRV ansvaret att kontrollera översättningarnas kvalitet. Institutet ställer sig positivt till att ansvaret för översättningarnas kvalitet regleras, till exempel genom PRV.

En engelsk version av patentkravet bör finnas kvar

Institutet ställer sig också positivt till förslaget att patentkravet ska vara tillgängligt både i en svensk och i en engelsk version, av de skäl som utredningen framför. Med enbart en svensk version av patentkravet riskerar man bristande överensstämmelse i terminologi mellan patentkrav och patentbeskrivning, eftersom patentbeskrivningen i många fall bara kommer att lämnas in på engelska.

Undantag från språklagen kan accepteras i särskilda fall

Avslutningsvis vill vi uppmärksamma språklagens roll i patentfrågan ur ett juridiskt perspektiv. I diskussioner som hållits med berörda parter under utredningens gång, framgick det att vissa representanter för näringslivet gjort tolkningen att man i samband med ny lagstiftning helt kan bortse från språklagen, eftersom den är en så kallad subsidiär lag, som innebär att den kan ge företräde åt annan förordning eller lag.

Institutet vill i det sammanhanget påpeka att språklagens tredje paragraf visserligen innebär att det är möjligt att göra undantag från lagens bestämmelser men att varje sådant undantag ska ha föregåtts av språkpolitiska beaktanden. Att språklagen är subsidiär gentemot annan lagstiftning är inte något unikt för just språklagen utan gäller även andra ramlagar, t.ex. förvaltningslagen. Det ska finnas särskilda skäl, som bedöms vara mer angelägna än de språkpolitiska bestämmelser som anges i språklagen, för att undantag ska göras. Frågan om huruvida det är berättigat att göra ett sådant undantag eller inte måste naturligtvis utredas, precis som i fallet med patentfrågan. I annat fall gäller språklagens bestämmelser på samma sätt som annan lagstiftning.